

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen
Hälso- och sjukvårdsbyrån, S3

Beslutande

Minister
Wille Valve

Föredragande

Avdelningschef
Bengt Michelsson

Justerat

Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 9

Brev om behov av revidering av
gällande behörighetslagstiftning för
att möjliggöra praktisk tjänstgöring
för psykologer (PTP) på Åland

ÅLR 2019/9362

60 S3

Landskapsregeringen beslöt skicka brev enligt **bilaga 1 S319E09** till familje- och omsorgsminister Krista Kiuru med begäran om revidering av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 1994/559) för att möjliggöra praktisk tjänstgöring för psykologer (PTP) på Åland.

Dokumentnamn Nr Sidnr
BREV 60 S3 1 (1)

Datum Dnr
3.12.2019 ÅLR 2019/9362

Social- och hälsovårdsministeriet
Att. Familje- och omsorgsminister
Krista Kiuru
PB 33
00023 STATSRÅDET

Kontaktperson
Avdelningschef Bengt Michelsson
bengt.michelsson@regeringen.ax

Ärende
**BEGÄRAN OM REVIDERING AV LAGEN
OM YRKESUTBILDADE PERSONER INOM
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN (FFS 1994/559)**

För landskapet Åland är utbildningssamarbetet med Sverige viktigt för rekryteringen av svenskspråkig personal till bl.a. hälso- och sjukvården. Ämbetsspråket i landskapet är som bekant svenska.

För landskapet Åland finns ett behov av att möjliggöra att praktisk tjänstgöring för psykologer (PTP) utbildade i Sverige kan genomföras på Åland av ovannämnda rekryteringsskäl. Detta är inte idag möjligt enligt den gällande behörighetslagstiftningen. Se närmare bilagt PM.

År 2017 reviderades § 6a i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 1994/559) så att det blev möjligt för läkare med grundexamen t.ex. från Sverige att göra sin så kallade allmäntjänstgöring i Finland. Motsvarande revideringen av gällande lagstiftning skulle behövas för att möjliggöra PTP i Finland.

Landskapsregeringen anhåller om att social- och hälsovårdsministeriet inleder en beredning i syfte att revidera gällande behörighetslagstiftning så att praktisk tjänstgöring för psykologer utbildade t.ex. i Sverige kan genomföras i Finland.

Med vänlig hälsning,

Minister

Wille Valve

BILAGA

PM Praktisk tjänstgöring fört psykologer (PTP) på Åland

PM

Praktisk tjänstgöring för psykologer (PTP) på Åland

Avdelningschef Bengt Michelsson 27 11 2019

Legitimerad psykolog i Sverige

Psykologutbildning torde idag ges vid elva lärosäten i Sverige. Dessa är Göteborgs universitet, Karlstads universitet, Karolinska Institutet i Solna, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet i Växjö, Lunds universitet, Mittuniversitetet i Östersund, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet och Örebro universitet. Grundutbildningen är 5 år på heltid, motsvarar 300 högskolepoäng och leder fram till psykologexamen. Psykologprogrammet är en yrkesutbildning med bunden studiegång.

Efter examen ska man genomföra ett års praktisk tjänstgöring under kontinuerlig handledning (PTP). Personen som fullgör PTP kan i Sverige kalla sig psykolog. Efter godkänd PTP beviljar Socialstyrelsen legitimation och personen kan titulera sig "legitimerad psykolog". Psykolog är i Sverige en skyddad yrkestitel enligt 4 kap. 5§ i patientsäkerhetslagen. Titelskyddet innebär att inom hälso- och sjukvården får endast den som är legitimerad psykolog eller den som genomför sin praktiska tjänstgöring som psykolog kalla sig för psykolog. Det är inte heller tillåtet att använda en titel som kan förväxlas med en skyddad titel.

Regleringen av PTP

Socialstyrelsen har bemyndigande att utfärda föreskrifter om praktisk tjänstgöring för psykologer. Den gällande föreskriften (SOSFS 2008:34) är från år 2008 och har uppdaterats 2016 och 2017. Som komplement till föreskrifterna finns PTP-handboken, Nationell handbok för praktisk tjänstgöring för psykologer.

Föreskrifterna anger bland annat att den praktiska tjänstgöringen ska genomföras på ett sådant sätt att den ger övning och fördjupning i psykologyrket med utgångspunkt i kraven som ställs för svensk psykologexamen. Verksamheten där tjänstgöringen genomförs ska ha en sådan omfattning att den kan ge en allsidig och bred erfarenhet av psykologyrket med utgångspunkt i kraven som ställs för svensk psykologexamen. Psykologen ska under tjänstgöringen arbeta under eget yrkesansvar på en befattning som har inrättats för psykologarbete.

PTP ska fullgöras på minst halvtid under en period som motsvarar minst ett års heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen på en och samma arbetsplats ska motsvara minst fyra månaders heltidstjänstgöring. PTP ska fullgöras inom verksamhetsområden som omfattar såväl individriktat psykologarbete som övrigt psykologarbete och ska ge psykologen förutsättningar att tillämpa och utveckla sina kunskaper och erfarenheter från grundutbildningen. Minst hälften av den totala tjänstgöringen ska omfatta individriktat psykologarbete, vilket innebär psykologisk utredning och bedömning samt behandling och rådgivning. Minst en fjärdedel av den totala tjänstgöringen ska omfatta övrigt psykologarbete, som t.ex. psykologisk utredning avseende grupper och organisationer, förebyggande insatser, arbete med organisationsförändring, rådgivning, konsultation, metodutveckling och utvärdering samt handledning och undervisning. PTP kan fullgöras i privat verksamhet som har godkänts för sådan tjänstgöring av Socialstyrelsen. Vad en sådan ansökan om godkännande ska innehålla finns reglerat i föreskrifterna.

PTP ska vidare fullgöras under handledning av en legitimerad psykolog som har minst tre års erfarenhet av yrket. Handledningen ska omfatta minst en timme per vecka. Handledaren ska kontinuerligt och i dialogform stödja och vägleda psykologen i dennes professionella utveckling, i samråd med psykologen utforma en individuell skriftlig tjänstgöringsplan snarast efter påbörjad tjänstgöring, och tillsammans med psykologen regelbundet utvärdera tjänstgöringen.

Psykologen ska vid ansökan om legitimation för yrket ge in ett intyg om den praktiska tjänstgöringen som har utfärdats av handledaren. Om vad intyget ska innehålla finns reglerat i föreskrifterna.

Praktisk tjänstgöring från annat EES-land (d.v.s. inklusive Åland)

Vid en ansökan om legitimation för yrket ska en psykolog få praktisk tjänstgöring som psykolog i ett annat EES-land erkänd, om han eller hon uppfyller kraven i 9–11 §§ i föreskrifterna. Ett erkännande **får högst omfatta åtta månaders tjänstgöring på heltid** eller motsvarande. För erkännande krävs även att tjänstgöringen fullgörs på minst halvtid och att den på en och samma arbetsplats motsvarar minst fyra månaders heltidstjänstgöring. Tjänstgöringen ska ha genomförts efter avlagd svensk psykologexamen.

Regleringarna i 9-11 §§ anger att PTP ska genomföras under handledning av en psykolog som är behörig att utöva yrket i tjänstgöringslandet d.v.s. legitimerad psykolog i Finland (inklusive Åland). Handledaren ska ha minst tre års erfarenhet av psykologyrket. Handledaren ska vid utförandet av sitt uppdrag uppfylla de krav som anges närmare i föreskrifterna. Handledningen ska omfatta minst en timme per vecka.

Psykologen ska vid ansökan om legitimation ge in ett intyg om den praktiska tjänstgöringen som har utfärdats av handledaren i tjänstgöringslandet d.v.s. handledaren på Åland. Intyget ska innehålla en beskrivning av tjänstgöringens innehåll, ett utlåtande om psykologens lämp-

lighet för att arbeta som psykolog i självständig ställning, sådana uppgifter om verksamheten där tjänstgöringen har genomförts som anges närmare föreskrifterna, uppgifter om tjänstgöringens omfattning angiven i kalendertid och procent, och uppgifter om hur stor del av tiden som psykologen har ägnat åt individriktat respektive övrigt psykologarbete i enlighet med bestämmelserna i föreskrifterna. Psykologen ska även på begäran av Socialstyrelsen ge in ett intyg som visar att handledaren är behörig att utöva yrket i tjänstgöringslandet (utfärdas av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Valvira) samt att handledaren har minst tre års erfarenhet av yrket. För den praktiska tjänstgöringen ska även gälla kraven i föreskrifterna om genomförandet av tjänstgöringen, verksamheten där den genomförs och fullgörandet av tjänstgöringen. Därutöver ska psykologen under tjänstgöringen arbeta under eget yrkesansvar.

Med andra ord kan i enlighet med Socialstyrelsens gällande föreskrifterna PTP genomföras på Åland under en period av 8 av 12 månader om villkoren i föreskrifterna uppfylls. Enligt tjänstemän på Socialstyrelsen är det dock vanligt att den 12 månader långa praktikperioden även i Sverige delas upp på 2-3 placeringsställen för att inte alla placeringsställen kan erbjuda all den typ av praktik som krävs.

Gällande behörighetslagstiftning på Åland

Enligt Självstyrelselag (1991:71) för Åland § 27, punkt 30 är behörigheten att vara verksam inom hälso- och sjukvården en del av rikets lagstiftningsbehörighet. Den rikslag som reglerar detta är Lag om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 1994/559). Enligt denna lag (5§) beviljas en person som i Finland har genomgått en utbildning som leder till psykologyrket av tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) på ansökan rätt att utöva yrket i fråga som legitimerad yrkesutbildad person d.v.s. som psykolog. Om det i denna lag inte finns bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer, ska lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (FFS 1384/2015) eller yrkeskvalifikationsdirektivet tillämpas. Det betyder att det senare gäller då en person med psykologlegitimation utfärdad av annan EU eller EES nation ansöker om legitimation i Finland.

Enligt lagen (2§) kan den som studerar för yrket i fråga tillfälligt sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter under ledning och tillsyn av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva yrket. Då gäller att för en sådan studerande iakttas i tillämpliga delar vad som i lagen föreskrivs om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Närmare bestämmelser om förutsättningarna att sköta en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter har utfärdats i förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 1994/564).

Behörighetslagstiftningens konsekvenser för PTP på Åland

Enligt behörighetslagstiftningen kan psykologer som genomgått yrkesutbildningen i Finland (där praktik ingår i utbildningen), liksom psykologer som erhållit sin legitimering i andra EU och EES-länder beviljas legitimering och rätt att självständigt utöva yrket. De som studerar till psykologyrket kan tillfälligt sköta en psykologs uppgifter på villkor som närmare reglerats.

En person som i Sverige tagit sin psykologexamen och har för avsikt att göra sin PTP är inte en person som studerar till yrket enligt den behörighetslagstiftning som gäller på Åland och inte heller legitimerad psykolog. Behörighetslagstiftningen möjliggör därför inte att personen beviljas tillfällig rätt att sköta legitimerad yrkespersons uppgifter under ledning av en legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva psykologyrket, vilket hela PTP-tiden bygger på.

Således är det inte möjligt på grund av gällande behörighetslagstiftning i Finland och därmed på Åland att göra PTP på Åland.